

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2021

1327/2021

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ilmailulain (864/2014) 47 §:n 1 momentin 5 kohta, 148 §:n 1 momentin 5 kohta sekä 150 ja 156 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 965/2018,

muutetaan 2 §:n 9, 16 ja 25 kohta, 3 §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §:n 1 momentin 3 kohta, 9 §, 10 §:n 1 momentti, 18, 39 ja 40 §, 47 §:n 1 momentin 1 ja 6 kohta, 55 §:n 1 momentti, 57 §:n 2 ja 3 momentti, 108 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 110 §, 111 §:n 2 momentti, 112 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 138 §, 141 §:n 1 momentin 2, 9 ja 10 kohta, 146 §, 152 §:n 2 momentti, 153 §:n 1 momentin johdantokappale, 166 §:n 1 momentin 2 kohta, 170, 174 ja 178 § sekä 181 §:n 3 momentin 1 ja 5 kohta sekä 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 9, 16 ja 25 kohta, 9 §, 10 §:n 1 momentti, 55 §:n 1 momentti ja 181 §:n 3 momentin 1 ja 5 kohta sekä 4 momentti laissa 534/2020, 3 §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §:n 1 momentin 3 kohta, 18, 39 ja 40 §, 47 §:n 1 momentin 1 ja 6 kohta, 57 §:n 2 ja 3 momentti, 111 §:n 2 momentti, 141 §:n 1 momentin 2, 9 ja 10 kohta, 146 §, 152 §:n 2 momentti, 153 §:n 1 momentin johdantokappale, 166 §:n 1 momentin 2 kohta ja 170 § laissa 965/2018, 174 § laissa 320/2018 ja 178 § laissa 965/2018 ja 534/2020, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 534/2020, uusi 26 ja 27 kohta, 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 965/2018, uusi 5 ja 6 momentti, lakiin uusi 44 a §, 47 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 965/2018, uusi 7 kohta, lakiin uusi 79 a §, 80 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, lakiin uusi 81 a–81 c ja 88 a §, 141 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 965/2018, uusi 11 kohta, 153 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 965/2018, uusi 7 momentti, lakiin uusi 169 a §, 181 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 534/2020, uusi 6 kohta ja lakiin uusi 181 a § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *lentotoimintaluvalla* EASA-asetuksen 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tai kansallisten vaatimusten mukaista ilmoitusta, todistusta ja lupaa, joilla osoitetaan, että lentotoiminnan harjoittajalla on riittävät valmiudet ja keinot täyttää turvallisesti oikeuksiinsa liittyvät velvoitteet luvassa tarkoitetussa ilmailutoiminnassa;

16) *valtion ilmailulla* ilmailua tulli- tai poliisitoiminnassa, etsintä- tai pelastuspalvelussa, palontorjunnassa, rajavalvonnassa, rannikkovartioiden taikka sellaisessa niihin verrattavassa toiminnassa tai palvelussa, jota suorittaa julkisen viranomaisen toimivaltuu-

det saanut toimija tai jota suoritetaan sen puolesta yleisen edun nimissä viranomaisen valvonnassa ja vastuulla;

25) *lentopaikalla* määriteltyä aluetta, joka sijaitsee maalla tai vedessä taikka maalla olevalla kiinteällä tai merellä olevalla kiinteällä tai kelluvalla rakennelmalla ja jota on tarkoitus käyttää kokonaan tai osittain ilma-aluksen saapumista, lähtemistä ja maassa tai vedessä liikkumista varten ja johon kuuluvat lentopaikan toiminnan kannalta tarpeelliset rakennukset, rakennelmat ja laitteet, vesialueilla liikennealueeseen liittyvät laiturit tai muut rantautumispaikat sekä pelastustiestö ja ne suoja-, esterajoitus- tai muut alueet, joita tarvitaan lentopaikan ylläpitoon, käyttämiseen ja turvavalvontaan;

26) *lentomenetelmällä* joukkoa ennalta määritettyjä lentoliikkeitä, joita ohjaajan on tarkoitus seurata ja jotka on julkaistu sähköisessä, painetussa tai digitaalisessa muodossa tai molemmissa; lentomenetelmä suoritetaan joko mittarilentosääntöjen tai näkölentosääntöjen mukaisesti;

27) *ilmaliikenteen hallintaa koskevalla täytäntöönpanoasetuksella* ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen sekä muiden ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen palveluntarjoajia koskevista yhteisistä vaatimuksista ja näiden palveluntarjoajien valvonnasta, asetuksen (EY) N:o 482/2008 sekä täytäntöönpanoasetusten (EU) N:o 1034/2011, (EU) N:o 1035/2011 ja (EU) 2016/1377 kumoamisesta ja asetuksen (EU) N:o 677/2011 muuttamisesta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/373, sellaisena kuin se on muutettuna komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2020/469.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto toimii Suomen kansallisena ilmailuviranomaisena. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä, virasto toimii seuraavissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettuna toimivaltaisena kansallisena viranomaisena:

Liikenne- ja viestintävirasto päättää EASA-asetuksen 71 artiklassa tarkoitettujen poikkeuksien myöntämisestä ja vastaa mainitussa artiklassa tarkoitetuista jäsenvaltion velvollisuuksista.

Poliisi valvoo omalla tehtäväalueellaan tämän lain sekä EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen asetusten noudattamista miehittämättömässä ilmailussa.

7 §

Sotilasilmailua koskevat tarkennukset ja poikkeukset

Sotilasilmailuun sovelletaan tämän lain ja liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) säännöksiä seuraavin tarkennuksin ja poikkeuksin:

3) sotilasilmailuviranomainen:

a) antaa määräykset sotilasilmailun lentokelpoisuusvaatimuksista ja lentokelpoisuustodistuksen antamisesta;

b) antaa suomalaisen sotilasilma-aluksen tyyppihyväksyntätodistuksen;

c) voi antaa suomalaisen sotilasilma-aluksen melutodistuksen;

9 §

Eräitä muita ilma-aluksia ja laitteita koskevat poikkeukset

Tätä lakia sovelletaan tässä pykälässä tarkoitettuihin ilma-aluksiin ja laitteisiin. Jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä, Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää vähäisiä poikkeuksia siitä, mitä 2–7 luvussa sekä liikenteen palveluista annetun lain lentomiesthistön pätevyyyksiä ja koulutusta koskevassa 14 luvussa säädetään:

- 1) ultrakevyelle ilma-alukselle;
- 2) historialliselle ilma-alukselle;
- 3) ilma-alukselle, joka on erityisesti suunniteltu tai muutettu tutkimus-, kokeilu- tai tieteellisiin tarkoituksiin;
- 4) harrasterakenteiselle ilma-alukselle;
- 5) alun perin sotilastarkoituksiin suunnitellulle ilma-alukselle;
- 6) EASA-asetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettulle ilma-alukselle.

Mitä 2–4 ja 7 luvussa sekä liikenteen palveluista annetun lain 14 luvussa säädetään, ei sovelleta seuraaviin ilma-aluksiin ja laitteisiin:

- 1) painopisteohjattu ultrakevyt lentokone ja moottoroitu laskuvarjo;
- 2) liidin, jonka rakenteellinen massa yksipaikkaisena on enintään 80 kiloa tai kaksipaikkaisena 100 kiloa;
- 3) muu kuin tämän momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu ilma-alus, jonka rakenteellinen massa polttoaine mukaan luettuna on enintään 70 kiloa; tällä ei kuitenkaan tarkoiteta miehittämättömää ilma-alusta.

Mitä 3, 4 ja 7 luvussa säädetään, ei sovelleta miehittämättömään ilma-alusjärjestelmään.

Jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä, Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää 2 momentissa tarkoitetuille ilma-aluksille ja laitteille vähäisiä poikkeuksia 5 ja 6 luvun säännöksistä.

Jos turvallisuus- tai ympäristövaikutukset sitä edellyttävät, Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 2 momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia ja laitteita sekä miehittämättömiä ilma-alusjärjestelmiä, urheilulaskuvarjoa ja nousuvarjoa koskevia teknisiä, toiminnallisia sekä ohjaajalta edellytettävää tietoa, taitoa, kokemusta ja ikää koskevia määräyksiä. Tällaisia määräyksiä valmisteltaessa on kuultava ilmailualan valtakunnallisia harrastejärjestöjä.

10 §

Oikeus ilmailuun Suomen alueella

Suomen alueella ilmailuun käytettävällä ilma-aluksella on oltava Suomen tai muun Chicagon yleissopimukseen liittyneen valtion kansallisuus tai erityinen Liikenne- ja viestintäviraston antama lupa, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista muuta johdu. Tämä vaatimus ei kuitenkaan koske 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilma-alusta eikä miehittämättömää valtion ilma-alusta. Vieraan valtion sotilasilma-aluksen ja valtion ilma-aluksen käytöstä Suomen alueella säädetään aluevalvontalaissa (755/2000). Rekisteröintivaatimuksista miehittämättömän ilmailun osalta säädetään lisäksi EASA-asetuksessa ja miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetuksessa.

18 §

Rekisteröinnin hakeminen

Ilma-aluksen omistajan on haettava rekisteröintiä Liikenne- ja viestintävirastolta. Hakemuksessa on ilmoitettava tiedot:

- 1) ilma-aluksesta, sen käyttötarkoituksesta ja pääasiallisesta lähtöpaikasta;

- 2) ilma-aluksen omistajasta;
- 3) ilma-aluksen käyttäjästä, haltijasta ja ilma-aluksen omistajan, käyttäjän ja haltijan edustajasta;
- 4) ilma-aluksen edellisestä omistajasta.

Hakemukseen on lisäksi liitettävä selvitys saannosta tai ilma-aluksen hallinnan tai käyttöoikeuden perusteesta ja siitä, että ilma-alus saadaan 17 §:n mukaisesti merkitä rekisteriin Suomessa.

3 luku

Ilma-aluksen lentokelpoisuus ja päästörajoitukset

39 §

Lentokelpoisuuden valvonta

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo, että ilma-alukset sekä niiden laitteet ja osat täyttävät 33 §:n mukaiset lentokelpoisuutta koskevat vaatimukset. Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tarkastaa ilma-alus ja määrätä sillä lennettäväksi koelentoja. Ilma-aluksen omistaja, haltija ja käyttäjä vastaavat koelentojen järjestämisestä ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää lentokelpoisuuden valvonnassa apunaan 35 §:ssä tarkoitettua lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiota sekä huolto-organisaatiota ja muuta koti- tai ulkomaista asiantuntijaa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa lentokelpoisuuden toteamiseksi ja valvomiseksi tarkempia teknisiä ja menettelyä koskevia määräyksiä:

- 1) tekemistään lentokelpoisuuden tarkastuksista;
- 2) organisaation tai asiantuntijan Liikenne- ja viestintäviraston apuna tekemien lentokelpoisuuden tarkastusten sisällöstä ja järjestelyistä;
- 3) ilma-aluksen käyttöä jatkamiseksi tarvittavien ja muiden erityisten tarkastusten sisällöstä, järjestelyistä sekä tekijästä.

40 §

Lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntäminen ja uudistaminen

Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttama lentokelpoisuustarkastaja myöntää tai uudistaa lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen tekemänsä lentokelpoisuustarkastuksen perusteella, jos ilma-alus täyttää tarkastushetkellä lentokelpoisuustodistusta tai ilmailuun annettavan luvan myöntämistä koskevat vaatimukset.

Jollei lentokelpoisuustarkastusta ole kohtuudella suoritettavissa, Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää tai uudistaa lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen sekä myöntää lentokelpoisuustodistuksen tai 38 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan ilmailuun tekemänsä tarkastuksen perusteella, jos ilma-alus täyttää tarkastushetkellä lentokelpoisuustodistuksen tai luvan ilmailuun myöntämisen vaatimukset.

Poiketen siitä, mitä 1 momentista säädetään, Rajavartiolaitoksen käytössä olevien ilma-alusten lentokelpoisuuden tarkastaa ja lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntää tai uudistaa Liikenne- ja viestintävirasto tai Rajavartiolaitos Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttamana.

Liikenne- ja viestintävirasto voi valtuuttaa lentokelpoisuustarkastajaksi lentokelpoisuuden hallintaorganisaation, huolto-organisaation tai muun koti- tai ulkomaisen asiantuntijan, jolla on lentokelpoisuuden tarkastamiseksi tarpeellinen ammattitaito, työvälineet, työtilat, työmenetelmät ja ohjeet. Valtuutus annetaan määräajaksi tai toistaiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo valtuuttamiensa organisaatioiden ja asiantuntijoiden tarkastustoimintaa. Mitä 14 luvussa säädetään lupia koskevista hallinnollisista seuraluoksista, sovelletaan myös lentokelpoisuustarkastajan valvonnassa.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa lentoturvallisuuden riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetuksiin perustuvia tarkempia määräyksiä lentokelpoisuustarkastajien valtuuttamisesta sekä tarpeellisesta ammattitaidosta, työvälineistä, työtiloista, työmenetelmistä ja ohjeista.

44 a §

Melutodistus

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta melutodistuksen Suomessa rekisteröidylle ilma-alukselle, jos ilma-aluksen aiheuttamasta melutasosta esitetään luotettava selvitys.

Ilma-aluksen omistajan tai haltijan on uusittava voimassa oleva melutodistus, jos ilma-alukseen tehdään meluun vaikuttavia muutostöitä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin perustuvia tarkempia määräyksiä ilma-aluksen aiheuttaman melutason luotettavasta selvittämisestä, 2 momentissa tarkoitetuista muutostöistä sekä melutodistuksen muodosta ja tiedoista.

47 §

Luvan myöntämisen edellytykset ja luvan lajit

Seuraavien lupien myöntämisen edellytyksenä on, että asianomainen iältään, terveydeltään, tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan ja kokemukseltaan täyttää luvan lajiin perustuvat kelpoisuusvaatimukset:

1) huoltohenkilöstön lupakirja kelpuutuksineen;

6) merkinantajan hyväksyntä;

7) rajoitettu radiopuhelimenhoitajan kelpuutus.

55 §

Ilma-aluksen ja kauko-ohjauspaikan miehistö

Ilma-aluksen tai sen kauko-ohjauspaikan on sitä ilmailuun käytettäessä oltava turvallisesti miehitetty. Turvallisesta miehityksestä vastaa ilma-aluksen omistaja, haltija tai käyttäjä.

57 §

Lennon valmistelu ja suorittaminen

Päällikön on huolehdittava siitä, että lento suoritetaan turvallisesti sekä säännösten, määräysten ja lentotoiminta-, lentotyö- tai lentokoulutusluvan taikka vastaavan ilmoituksen mukaisesti sekä ilmailuviranomaisen hyväksymää lentokäsikirjaa noudattaen.

Miehistön jäsenen, kauko-ohjattavan ilma-aluksen ohjauspaikan miehistön ja tähyistäjän on suoritettava lentokäsikirjassa ja lentotoiminta-, lentotyö- tai lentokoulutusluvassa

taikka vastaavassa ilmoituksessa sille osoitetut tehtävät, jollei ilma-aluksen päällikkö määrää tehtävien jaosta toisin.

7 luku

Lentopaikat ja maalaitteet

79 a §

Rakentamislupaa koskevan hakemuksen tiedoksianto

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on annettava rakentamislupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää.

80 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, ennen asian ratkaisemista on lisäksi varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä. Muistutukset ja mielipiteet on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, joka alkaa kuulutuksen julkaisemispäivästä ja kestää vähintään 30 päivää.

Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta toimittaa rakentamislupaa koskeva hakemus ja sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.

81 a §

Rakentamislupaa koskeva päätös

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, rakentamisluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on käytävä ilmi hallintolaissa säädettyjen vaatimusten lisäksi, mitä lausuntoja, huomautuksia ja mielipiteitä asiassa on annettu ja miten ne ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Päätöksessä on lisäksi selostettava esitetyt toimenpiteet merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi sekä kuvaus Liikenne- ja viestintäviraston seurantatoimenpiteistä.

81 b §

Rakentamislupaa koskevan päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on annettava rakentamislupaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää. Rakentamisluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on lisäksi ilmoitettava kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle.

Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta toimittaa rakentamislupaa koskeva päätös sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.

81 c §

Rakentamislupa-asian seuranta

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on seurattava hankkeen arvioitujen ja muiden vaikutusten toteutumista sekä käytettävä hyväksi seurannan tuloksia hankkeiden vaikutusarvioinnissa.

88 a §

Valtionavustus lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää valtionavustuksia valtion lentoasemaverkko-yhtiön ulkopuolisten lentopaikkojen toiminta- ja investointimenoihin valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa.

Valtionavustusten myöntämiseen sovelletaan tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 651/2014 siltä osin kuin kyse on mainitun asetuksen 56 a artiklan soveltamisalaan kuuluvasta tuesta. Tämän lisäksi sovelletaan täydentävästi valtionavustuslakia (688/2001) sekä suuntaviivoista valtioneudesta lentoasemille ja lentoyhtiöille annettua komission tiedonantoa (2014/C 99/03).

108 §

Ilmaliikenne- ja sääpalvelun tarjoaminen

Valtioneuvosto voi nimetä Suomen vastuulla olevaan ilmatilaan tai sen osaan sääpalvelujen tarjoajan, joka toimii kyseisessä ilmatilassa yksinoikeudella. Ennen sääpalvelun tarjoajan nimeämistä on kuultava sisäministeriötä, puolustusministeriötä ja ilmaliikennepalvelun tarjoajaa. Sääpalvelun tarjoajaa nimettäessä on otettava huomioon turvallisuuden säilyminen korkealla tasolla sekä etsintä- ja pelastuspalveluihin, aluevalvontaan ja kriisitilahallintaan liittyvien tehtävien suorittamismahdollisuudet. Sääpalvelun tarjoajan nimeämiseen on liitettävä nimeämisen muuttamista, rajoittamista, väliaikaista keskeyttämistä ja peruuttamista koskevat ehdot.

110 §

Lentomenetelmät

Ilmaliikenteen hallintaa koskevan täytäntöönpanoasetuksen mukaisen hyväksyntädistuksen saanut lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoaja vastaa lentomenetelmistä. Lentopaikan pitäjä vastaa siitä, että lentopaikalla käytetty lentomenetelmä on hyväksyntädistuksen saaneen lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoajan suunnittelema. Lisäksi lentopaikan pitäjä vastaa lentopaikalla käytettävien lentomenetelmien ylläpidosta ja säännöllisestä uudelleentarkastelusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoajan on lentomenetelmää suunnitellessaan tai uudelleen tarkastellessaan kuultava asianomaista ilmaliikennepalvelun tarjoajaa ja lentopaikan pitäjää sekä sotilasilmaluviranomaista.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa ilmaliikenteen hallintaa koskevan täytäntöönpanoasetuksen 3 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitetuista jäsenvaltion tehtävistä, jotka liittyvät ilmatilan rakenteiden suunnitteluun sekä lentomenetelmien ylläpitoon ja säännölliseen uudelleentarkasteluun. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoajia koskevista lentomenetelmien suunnittelupe-

rusteista ottaen huomioon Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston ja Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön antaman ohjeistuksen.

111 §

Lennonvarmistuspalvelun maksut

Liikenne- ja viestintäviraston on valmistettava palveluntarjoajien toimittamien tietojen pohjalta yhteisen lennonvarmistuksen maksujärjestelmän mukainen esitys maksuista. Viraston on varattava toimijoille tilaisuus antaa lausuntonsa esityksestä sekä toimitettava esityksensä Euroopan komissiolle tarkistettavaksi. Saadut lausunnot ja Euroopan komission näkemykset huomioon ottaen virasto vahvistaa maksut ja ilmoittaa ne Euroopan komissiolle.

112 §

Lennonvarmistuspalvelujen ylläpitäminen, järjestäminen ja kehittäminen

Edellä 108 §:ssä tarkoitettu ilmaliikennepalvelun tarjoaja ylläpitää, järjestää ja kehittää tarjoamiaan lennonvarmistuspalveluja ilmatilan lohkoissa siviili-ilmailua, valtion ilma-ilmaa ja sotilasilmailua varten. Jos lennonvarmistuspalvelun tarjoamiseen käytettävät laitteet tai järjestelmät ovat lentoasemaverkosta ja -maksuista annetun lain (210/2011) 3 §:n 3 kohdassa tarkoitetun lentoasemaverkkoyhtiön omistuksessa tai hallinnassa, ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja lentoasemaverkkoyhtiön on yhteistyössä varmistettava, että niitä ylläpidetään, järjestetään ja kehitetään siviili-ilmailua, valtion ilma-ilmaa ja sotilasilmailua varten. Valtion ilma-aluksilta ja sotilasilma-aluksilta perittävien maksujen on vastattava siviili-ilmailun ilma-aluksille tarjottavista palveluista perittäviä maksuja, jos kyseessä ei ole erillispalvelu tai jollei niistä ole toisin sovittu. Valtion ilmailulle ja sotilasilmailulle järjestettävistä palveluista ja niiden hinnoittelusta sovitaan tarkemmin ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja lentoasemaverkkoyhtiön sekä valtion ilmailun ja sotilasilmailun edustajien välillä.

Lennonvarmistuksen erillispalveluilla tarkoitetaan tässä laissa niitä valtion ilma-alusten ja sotilasilma-alusten toiminnan vaatimuksesta tarvittavia lennonvarmistuspalveluja, joita:

- 1) tarjoaa ainoastaan yksi palveluntarjoaja;
- 2) varten ei ole määritettynä yleisten palveluehtojen mukaisia maksuja; ja
- 3) ylläpidetään, järjestetään ja kehitetään ainoastaan valtion ilmailua tai sotilasilmailua varten.

138 §

Vakuutukset

Vakuutuksista ilmailussa aiheutuvan vahingon varalta säädetään lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 785/2004, jäljempänä *ilmailun vakuutusasetus*, sekä ilmaliikenteen hallintaa koskevassa täytäntöönpanoasetuksessa. Siltä osin kuin edellä mainittuja asetuksia ei sovelleta tai niissä ei säädetä vakuutukseen liittyvistä seikoista, sovelletaan tämän lain 139 §:ää.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa ilmailun vakuutusasetuksen 8 artiklan mukaisista jäsenvaltion tehtävistä.

141 §

Toimenpiteet henkilölle myönnettyyn lupaan tai henkilön toimintaan puuttumiseksi

Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa ryhtyä 142–145 §:ssä tarkoitettuihin toimiin sellaisten henkilöiden osalta, joilla on:

- 2) huoltohenkilöstön lupakirja kelpuutuksineen;
- 9) EU:n turvatoimien varmentajan hyväksyntä;
- 10) koulutus- tai lentotoimintaorganisaation vastuuhenkilön hyväksyntä; tai
- 11) rajoitettu radiopuhelimenhoitajan kelpuutus.

146 §

Toimenpiteet organisaatiolle myönnettyyn lupaan tai ilmoituksenvaraiseen toimintaan puuttumiseksi

Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa ryhtyä 147–149 §:ssä tarkoitettuihin toimiin, kun kyseessä on:

- 1) lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio;
- 2) ilmailulääketieteen keskus;
- 3) suunnittelu-, valmistus- tai huolto-organisaatio;
- 4) huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio;
- 5) 40 §:ssä tarkoitettu lentokelpoisuustarkastaja;
- 6) maahuolintapalvelujen tarjoaja;
- 7) lentonäytöksen tai lentokilpailun järjestäjä;
- 8) lentopaikan pitäjä;
- 9) valvottu edustaja, tunnettu lähettäjä tai valvottu toimittaja;
- 10) kolmannen maan lentoasemalta Euroopan unioniin liikennöivän rahdin tai postin kuljettajan hyväksynnän haltija;
- 11) lennonvarmistuspalvelun tarjoaja;
- 12) lennonvarmistushenkilöstön koulutusorganisaatio;
- 13) lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoaja;
- 14) 158 §:ssä tarkoitetun lentoesteluvan haltija.

152 §

Ammattitaidon ylläpitäminen

Mitä hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään tämän pykälän 1 momentissa tarkoitetun henkilön esteellisyydestä käsiteltäessä Liikenne- ja viestintävirastossa mainitussa momentissa tarkoitettua toiminnanharjoittajaa koskevaa asiaa, ei sovelleta:

- 1) lennonvarmistuksen valvontaan eikä sitä koskevaan päätöksentekoon; eikä
- 2) lentoa simuloivien koulutuslaitteiden arviointimenettelyyn eikä sitä koskevaan päätöksentekoon.

153 §

Viranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Ilmailutoimintaa harjoittavan, ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän sekä lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää suorittavan on, siltä osin kuin tiedot ovat hänen hallussaan tai saatavillaan, annettava salassapitosäännösten estämättä Liikenne- ja viestintävirastolle sen pyynnöstä ilmailutoiminnan valvontaa tai ilmailun poikkeustilanteiden tutkintaa varten:

Etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä 121 §:n nojalla huolehtivalla ilmaliikennepalvelun tarjoajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä etsintä- ja pelastuspalvelun toteuttamiseksi välttämättömät tiedot Liikenne- ja viestintävirastolta, poliisilta ja pelastustoimintaan osallistuvilta viranomaisilta. Tietoja saadaan käyttää vain etsintä- ja pelastuspalvelun toteuttamisessa.

166 §

Ilma-aluksen lähdön estäminen muusta syystä

Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää lennon ja estää ilma-aluksen lähdön:

2) jos on aihetta epäillä, ettei tämän lain, turva-asetuksen tai yksityiskohtaisista toimenpiteistä ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täytäntöönpanemiseksi annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 säännöksiä tai niiden nojalla annettuja lentoa koskevia määräyksiä muutoin ole noudatettu;

169 a §

Miehittämättömän ilma-aluksen kulun ja lennätyksen havainnointi

Lentoaseman pitäjä ja ilmaliikennepalvelun tarjoaja voivat miehittämättömän ilma-aluksen aiheuttamaan uhkaan varautumiseksi ja uhkan tehokkaan torjumisen mahdollistamiseksi käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen lennätykseen liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja miehittämättömän ilma-alusjärjestelmän yksilöimiseksi ja sen sijainnin määrittämiseksi silloin, kun miehittämätön ilma-alus saapuu oikeudettomasti:

- 1) 11 a §:n 2 kohdan nojalla perustetulle UAS-ilmatilavyöhykkeelle; tai
- 2) ilmatilaan, jossa tarjotaan ilmaliikennepalvelua.

Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä 1 momentin mukaisen tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei laissa toisin säädetä.

Havainnointitoimivallan käyttöönotosta on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle ennen ensimmäisen havainnon tekemistä. Oikeudetonta lennätystä koskevasta havainnosta on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle vuorokauden kuluessa.

170 §

Toimintakyvyn heikkeneminen

Tehtävää ilma-aluksessa, ilmailuun käytettävässä liitimessä tai muussa laitteessa taikka lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää maaorganisaatiossa ei saa suorittaa se, joka on käyttänyt alkoholia tai muuta huumavaa ainetta niin, että sitä on hänen elimistössään havaittava määrä.

Edellä 1 momentissa mainittua tehtävää ei saa hoitaa myöskään henkilö, joka sairauden tai väsymyksen johdosta tai muusta sellaisesta syystä ei voi hoitaa tehtävää lentoturvallisuutta vaarantamatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittaminen alkaa työvuoron alkaessa ja päättyy työvuoron päättyessä. Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös lennon valmisteluun välittömästi liittyviä toimenpiteitä, jos lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä työskentelevällä ei ole työvuoroja tai hän ei suorita tehtävää ammattia harjoittaessaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää suorittavia henkilöitä ovat ainakin lentoaseman turvavalvotulla alueella työskentelevä, lennonvarmistuksen operatiivisissa ja teknillisissä tehtävissä toimiva, lentoturvallisuuteen liittyvissä esimiestehtävissä toimiva, ilma-aluksen lentävä henkilöstö ja lennonvalmisteluun liittyvässä tehtävässä toimiva henkilöstö, lentoaseman turvavalvotulla alueella liikkumisluvan omaava henkilöstö, lentoaseman turvatarkastaja ja lentoaseman vartija.

Puolustusvoimat määrää tarvittaessa toiminnan vaativuuden sitä edellyttäessä sotilasilmailussa sovellettavista tiukemmista vaatimuksista kuin 1–4 momentissa säädetään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun henkilön aisteille asetettavista vaatimuksista sekä tehtävien hoitamiseen vaikuttavista sairauksista, vammoista, muusta toimintakyvyn heikentymisestä tai muusta vastaavasta 1–4 momentin mukaisten tehtävien hoitamista heikentävästä ominaisuudesta sekä niiden arviointimenetelystä.

174 §

Virkavastuu

Edellä 40, 46, 60, 97, 99, 102, 103 ja 121 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä suorittavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

178 §

Ilmailurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 9 §:n 4 momentin nojalla annettua ilma-alusta tai laitetta, urheilulaskuvarjoa, nousuvarjoa, miehittämätöntä ilma-alusjärjestelmää taikka niiden ohjaajaa koskevaa määräystä,

2) käyttää tai luovuttaa ilma-aluksen toiselle ilmailuun käytettäväksi 10 §:n vastaisesti,

3) rikkoo 11 §:ssä tarkoitettua ilmailulta rajoitettua tai kiellettyä aluetta koskevaa kieltoa tai rajoitusta, 11 a §:ssä tarkoitettua UAS-ilmatilavyöhykettä koskevaa kieltoa tai rajoitusta taikka 11 b §:ssä tarkoitettua UAS-ilmatilavyöhykkeelle asetettua käyttöehtoa,

4) käyttää ilmailuun ilma-alusta, jota ei ole asianmukaisesti merkitty 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa, 16 §:n 2 momentissa tai miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklassa tarkoitetuin tunnuksin taikka vastaavin ulkomaisin tunnuksin taikka joka on varustettu väärin tunnuksin,

5) laiminlyö 20 §:ssä tai 36 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden,

6) käyttää tai luovuttaa ilma-aluksen toiselle ilmailuun 34 §:n 2 momentin tai Euroopan unionin asetusten vastaavien, lentokelpoisuuden hallintaa koskevien säännösten vastaisesti,

7) tekee ilman hyväksyntää työn, johon 42 §:n tai suunnittelua, valmistusta ja huoltoa koskevien EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten säännösten mukaan vaaditaan hyväksyntä,

- 8) käyttää ilma-alusta, joka ei täytä 44 §:n tai sen nojalla annettujen määräysten mukaisia vaatimuksia,
 - 9) rikkoo 49 §:ssä tai EASA-asetuksessa tai sen nojalla annetussa asetuksessa luvan hakijalle tai haltijalle säädettyä velvollisuutta ilmoittaa kelpoisuuteen vaikuttavista tekijöistä,
 - 10) rikkoo 57 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä taikka EASA-asetuksessa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädettyä tai määrättyä ilma-aluksen tai laitteen päällikön taikka miehistön jäsenen tai tähystäjän lennon valmistelua ja suorittamista koskevaa velvollisuutta,
 - 11) rikkoo 59 §:ssä matkustajalle säädettyä velvollisuutta,
 - 12) rikkoo 55 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädettyä tai määrättyä ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän velvollisuutta,
 - 13) harjoittaa 70 tai 72 §:ssä tarkoitettua toimintaa ilman vaadittavaa lupaa tai ilmoitusta taikka rikkoo tällaisen luvan ehtoja tai ilmoituksenvaraista toimintaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä,
 - 14) käyttää lentoonlähtö- tai laskupaikkana muuta kuin 76 §:n mukaan sallittua lentoaikkaa tai aluetta,
 - 15) pitää lentopaikkaa ilman 82 §:ssä tai EASA-asetuksessa tai sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua lentoaseman hyväksyntätodistusta tai 84 §:ssä tarkoitettua pitolupaa taikka rikkoo tällaisen todistuksen tai luvan ehtoja,
 - 16) rikkoo 88 §:n mukaista velvollisuutta taikka lentopaikan pitäjän tai Liikenne- ja viestintäviraston asettamaa lentopaikan käytön kieltoa tai rajoitusta,
 - 17) rikkoo 100 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa liikkua tai oleskella lentoaseman eräillä alueilla,
 - 18) käyttää valtakunnan rajan yli lentämiseen muuta kuin rajavartiolain (578/2005) 12 §:ssä tarkoitettua rajanylityspaikkaa,
 - 19) siirtää 123 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilma-alusta taikka sen osaa tai tavaraa ilman mainitussa säännöksessä edellytettyä lupaa,
 - 20) toimii poikkeama-asetuksen 16 artiklan 9 kohdassa säädetyn vastaisesti,
 - 21) rikkoo 157 §:ssä tarkoitettuja ilmailun ympäristövaikutuksia koskevia määräyksiä tai päätöksiä,
 - 22) rikkoo 158 §:ssä säädettyä laitetta, rakennusta, rakennelmaa tai merkkiä koskevaa kieltoa taikka velvollisuutta lentoesteluvan hankkimiseen, lentoesteen merkitsemiseen ja muutosten ilmoittamiseen,
 - 23) rikkoo 159 §:ssä tarkoitettua rajoitusta, josta säädetään tarkemmin Liikenne- ja viestintäviraston määräyksissä tai kieltoa koskevissa päätöksissä tai
 - 24) rikkoo 167 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilma-aluksen kulkuun puuttumista koskevaa kieltoa tai määräystä,
- on tuomittava, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *ilmailurikkomuksesta* sakkoon.

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

— — — — —
Seuraaviin muun kuin viranomaisen tekemiin päätöksiin vaaditaan oikaisua Liikenne- ja viestintävirastolta:

1) 40 §:ssä tarkoitettu päätös lentokelpoisuuden tarkastustodistuksesta;

5) 111 §:ssä tarkoitettu lennonvarmistuspalvelun maksuja koskeva päätös;

6) 43 §:ssä tarkoitetun Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän huoltohenkilöstön koulutusorganisaation tai 114 §:ssä tarkoitetun lennonvarmistushenkilöstön koulutusorganisaation antama päätös.

Edellä 2 momentissa ja 3 momentin 1–4 ja 6 kohdassa tarkoitettu oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Edellä 3 momentin 5 kohdassa tarkoitettu oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Muutoksenhakuun oikeutetut eräissä tapauksissa

Rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen, on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhdistyksen tai säätiön toiminta-alueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 2021. Sen 110 § tulee kuitenkin voimaan vasta 27 päivänä tammikuuta 2022.

Helsingissä 22.12.2021

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka